

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
15 juli 2020
Telefoon
070-373 8393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Rapport AEF financiële consequenties corona voor gemeenten

Geachte college en gemeenteraad,

Inleiding

Op verzoek van de VNG heeft onderzoeksbureau Andersson Elffers Felix (AEF) onderzoek gedaan naar de financiële consequenties voor gemeenten als gevolg van de coronacrisis.

Het onderzoek is opgesplitst in:

- een analyse van de financiële gevolgen van de coronacrisis voor gemeenten tot en met mei 2020;
- de toekomstige financiële gevolgen zijn van de coronacrisis voor gemeenten (van juni tot en met december 2020)

Voor de toekomst is AEF uitgegaan van een best-case scenario, waarin vanaf nu de coronamaatregelen steeds verder worden versoepeld, en een worst-case scenario, waarin er een tweede golf met besmettingen Nederland treft.

Tien gemeenten hebben meegedaan aan een dieptestudie. De uitkomsten hiervan zijn getoetst middels een algemene uitvraag naar alle gemeenten. Het resultaat is een uitgebreide studie naar de gemaakte kosten tot 1 juni en een bandbreedte van financiële consequenties op alle taakvelden die geraakt worden door extra kosten, minder inkomsten en eventueel minder uitgaven.

De uitkomsten geven nadrukkelijk een schatting van de financiële effecten. De precieze consequenties zullen pas later in volle omvang duidelijk worden. Bovendien is de verloop van de coronacrisis nog hoogst onzeker. Gemeenten hebben al veel kosten gemaakt maar de meeste kosten moeten nog komen. De eerste tranche compensatie is niet meegenomen in de berekeningen.

Uitkomsten

Het AEF rapport laat eens te meer zien dat de impact van de Coronacrisis voor gemeenten groot is. In het gunstigste scenario, waarbij de coronacrisis zonder tweede piek verloopt, raamt AEF de reële kosten in 2020 voor alle gemeenten samen op € 1,48 tot € 1,83 miljard. In het ongunstige scenario, met een tweede golf waarin het coronavirus opnieuw oplaait, raamt AEF de kosten voor gemeenten in 2020 op € 2,26 tot € 2,78 miljard. Dit is zonder de bedragen voor de Tozo, GGD'en en Veiligheidsregio's (daarover zijn separaat afspraken gemaakt over de vergoeding van de gemaakte kosten met de betreffende departementen).

Financiële effecten coronacrisis op macroniveau (x 1.000.000)			
Scenario	Realisatie (jan – mei)	Prognose (jun – dec)	Totaal (jan – dec)
Bestcasescenario		€ 843 - € 1.051	€ 1.484 – € 1.826
Worstcasescenario	€ 640 – € 774	€ 1.623 - € 1.998	€ 2.263 – € 2.773

Alle gemeenten zijn geraakt door de coronacrisis. De verschillen tussen regio's en type gemeenten zijn soms groot. Iedere gemeente is uniek en kent weer op andere terreinen een zwaartepunt in de financiële consequenties. In het onderzoek worden daarom bandbreedtes gebruikt die laten zien wat gemiddeld op een bepaald taakveld de consequenties zijn.

In het [rapport](#) zijn de verschillende ramingen per onderwerp terug te vinden. Dit komt deels overeen met de grove inschattingen die het rijk of de VNG al eerder hadden gemaakt. Ook zijn er een aantal verschillen aan te wijzen; dat is verklaarbaar, omdat eerdere schattingen verder zijn aangescherpt met de kennis van nu. Daarbij is het belangrijk om aan te merken dat het nog steeds geen definitieve eindbedragen zijn. In het AEF rapport wordt ook een aantal onderwerpen benoemd waar gemeenten extra kosten maken, die nog geen onderwerp van gesprek zijn met de verschillende ministeries. We blijven op alle dossiers het gesprek voeren en nemen nieuwe inzichten en feiten mee, zodra ze beschikbaar zijn.

Vervolg

De uitkomsten maken duidelijk dat na de eerste tranche, van € 566 miljoen, er nog veel afspraken te maken zijn over een tweede en mogelijke vervolg tranches, om de reële kosten van gemeenten te compenseren.

Op dit moment worden er met de betrokken ministeries en bewindspersonen gesprekken gevoerd. Eerder heeft het Rijk al toezeggingen gedaan over de compensatie van alle coronagerelateerde kosten voor gemeenten.

Half augustus volgt een Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen en hierin zullen we, op basis van het AEF rapport, verder afspraken maken over de nog te verwachten kosten en gedeerde inkomsten en de benodigde tranches aan compensatie.

Ik wil daarbij de kanttekening maken dat we naast de extra corona-uitgaven ook onverminderd aandacht blijven vragen voor de problemen in het sociaal domein, de opschalingskorting en de herijking van het gemeentefonds.

Via deze weg wil ik alle deelnemende gemeenten bedanken voor hun bijdrage aan het onderzoek. Het was een drukke periode voor alle gemeenten en de doorlooptijd was bijzonder kort.

Desalniettemin hebben we dankzij hun deelname een gedegen onderzoek liggen met resultaten waar we mee verder kunnen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'L' followed by a horizontal line that extends to the right and then curves slightly downwards.

mr L.K. (Leonard) Geluk
Algemeen Directeur VNG